

kot sedemnajstleten mladenič sprejel težko nalogo, da dvigne ogromno carstvo iz globokega propada.

Mihael je bil sin onega Fedorja Nikitiča, o katerem smo slišali, da ga je Boris Godunov zaprl v samostan. Kot menih z imenom Filaret pa je Fedor dosegel velik ugled. Pod Dimitrijem je postal metropolit in pozneje celo patriarh. Metropolitovega sina je hotelo ljudstvo za vladarja. Plemstvo je hotelo izvoliti najprej švedskega kralja, a se tega vsled kazaških groženj niso upali storiti. Na dan kronanja (11. julija 1613 st. št.) je tudi plemstvo sklenilo mir z novim vladarjem in se mu podvrglo. Mladi car je svojega očeta

IZ STARE MOSKVE: KATEDRALA VASILIJA BLAŽENEGA.

Spredaj Lobnoje mesto, estrada, s katere so nekdanji carji govorili ljudstvu.

sprejel kot sovladarja, in oba sta modro vladala v blagor državi. Dežela je bila čisto opustošena in obubožana; roparji so gospodarili po njej in tuji sosede so jo napadali. Car Mihael pa je odgnal zunanje sovražnike, ukrotil notranje nasilnike in s pomočjo svojega očeta tudi gospodarsko dvignil svoje ljudstvo.

Nekaj čudnega, čisto ruskega, je v tem početku ruske carske rodbine. Na zapadu bi bila nemogoča taka zveza med cerkveno in državno oblastjo. Oče metropolit, sin car, in oba skupaj vladata — to pa je čisto odgovarjalo ruski duši. Zato se je pa tudi rodbina Romanovih tako utrdila v ljudski zavesti, da je carsko ime postalo nerazdružno od ruske države. Niti največje napake naslednjih vladarjev in vladaric iz tega rodu niso

mogle v ruski zavesti omajati tega religioznega značaja, ki ga ima carska oblast. Po ljudski volji, proti odporu mogočnjakov je bil povzdignjen na carski prestol prvi Romanov. Najbolj absolutistični vladar ima najbolj demokratični početek.

Naštejmo le kratko vladarje Romanove v teku teh treh stoletij!

Leta 1645. je umrl Mihael. Niso volili več novega carja. Dasi ni bilo prestolonasledstvo še urejeno, so vsi priznali za carja sina mu Alekseja. Prvi Romanov je vladal z državnim zborom, sestavljenim iz širokih ljudskih mas, in le s sodelovanjem vsega ljudstva mu je bilo mogoče, da je dvignil od vojsk ter od socialnih in gospo-

darskih kriz obubožano državo. Drugi Romanov je dal Rusiji pravo. Znamenito je pod njegovo vladavo dvojje: Rusija je nastopila proti zapadu in v njeni sredi se je pojavila kal onih duševnih borb, ki še danes pretresajo to državo. Aleksej Mihajlovič se je vojskoval s Švedi, a brez posebnega uspeha. Srečnejši je bil proti Poljakom in je razširil rusko oblast do Smolenska. V vestfalskem miru je udeležen tudi »veliki knez moskovski«. V notranji vladi pa se je že Aleksej začel nagibati k absolutizmu. S pomočjo patriarha Nikona je vpeljeval cerkvene novotarije, državni zbor je izgubljal veljavo, dokler ni kar prenehal. Proti vplivu tujega zapada se je dvignil odpor pravoslavja. Začele so se sekte, med njimi zlasti znani razkolniki.

Aleksejev sin Fedor III. je bil blagohoten vladar in se je srečno vojskoval proti Turkom. Z njegovo smrtjo se začena čudno naključje. Od prvih pet carjev Romanovih so prišli do vlade trije

v starosti 16 let, dva pa, Fedor in Peter, celo kot dečka 14 in 10 let. Seveda niso mogli izpočetka vladati samostojno. Sorodniki so to izkoristili in začelo se je spletkarsko dvorno gospodarstvo, ki jeodtujilo ljudstvu vladarsko hišo.

Fedor III. je umrl brez otrok l. 1682. in slediti bi mu moral brat Ivan, ki je bil pa slaboumen. Zato sta bila hkrati kronana Ivan in polbrat mu Peter — eden slaboumen, drugi pa otrok. Vladala je v resnici Zofija, sestra Petrova. S tem stopimo v novo dobo Rusije. Častihlepna Zofija se je zbala Petra in mu je stregla po življenju, da bi pripomogla do krone svojemu ljubimcu knezu Galicinu. To je Petra razljutilo, postal je nezaupen, brezobziren in neusmiljen. Zgodovina ga imenuje Velikega, in po pravici, kajti on je ustvaril moderno